

լի անուանը պիտի ընկղմի մոռացութեան խորին ան-
դունդին մէջ, քան լիցի. արդէն Ձեր պանծալի անուան
համբար բոլոր Հայաստան տարածուած է, եւ իւր
շիշատակաց մատենին մէջ դարուց իդարս անջնջելի
դրոշմած պիտի մնայ Սամուէլ Մուրատայ փառաւոր
ու անմոռանալի անուանը հետ միացած, ինչպէս որ
արդէն անոր առատաճեռութեամբն ու Ձեր քրտամ-
բը կառուցած վարժարանին մէջ՝ ոչ երբեք մարդկային
ապերախտութիւնը պիտի կարենայ ջնջել տալ այն
սրտաբուխ երգոց արձագանգը՝ որ զձեզ երախտագետ
աշակերտը՝ Մուրատայ գուգական իրենց հայր կճանչ-
նալին եւ կղաւանէին...

Ո՛հ նախանձելի ազգասիրութիւն, փափարելի
փառք։ Ո՞ր ազգայինը այս անճանալի նահատակու-
թիւնները տեսնէ ու լսէ, եւ սիրտը եռանդուն ու հայրե-
նասիրական բարի նախանձով ջլառուիք, եւ Ձեր աս-
տուածաճանաչ ու պանծալի օրինակին հետեւելու ջիւ-
փազիր։ Եւ մանաւանդ մեր ինչպէս Ձեր հոգեշունչ
բերենն ազգու խրատներ վայելէնէս վերջը Ձեզի ար-
ժանաւոր որդիք ըլլալու ջիւտութեամբ։ Այն, պիտի ջա-
նամք միշտ Ձեր նախանձելի օրինակին հետեւելով
մէյմէկ ճշմարիտ ազգասերներ ըլլալ. մեր զգալի յառա-
ջադիմութիւններովը օգնելով Ազգային վարժարանիս
պայծառութեանը որ միայն Ձեր եւ երիցակից արժա-
նապատիւ Վարդապետացոյ գլխաւոր նպատակն է։

Արդ քանի որ Ձեր այս բաժանումը անհրաժեշտ
է եւ առժամանակեայ, կարբեմք մեր աջաց դառն
արտասուրը՝ վերին Նախախնամութեան ապաւինե-
լով, եւ քաջայայտ էմք որ քիչ առեւեկն կրկին պիտի
միացնէ զՁեզ մեզի հետ, եւ այն ժամանակ Ձեր եւ
մեր երջանկութիւնը կատարեալ պիտի ըլլայ. Դուք
տեսնելով մեր քրած արագընթաց յառաջադիմութիւ-
նը՝ յուսմունս եւ իբարեկրօն վարս, եւ մեր՝ Ձեր աշ-
խատանաց բազմապատուդ արգասաբերութիւնը։

Ուրեմն, Սրբաւորն Հայր, բարեհաճեցէր Ձեր վերջին
օրհնութիւնը տալու շնորհապարտ եւ ծնողասեր որդ-
ւոցս պարու, եւ վրաներնէս անօղակաս ընելու. զայն նա
եւ Ձեր հեռաւորութեան ժամանակ, որպէս զի մեր ալ
մեր սրբազան պարտերը անբերի կատարեմք յուրա-
խութիւն սիրայնոյ Հօրդ՝ եւ ի մխիթարութիւն Ձեր
ձեռութեանը ննջուի մեր ամենատիկեյի Վարդապետաց
երկուց Հարազատացն ըստ մարմնոյ եւ ըստ հոգւոյ
եւ ըստ ազգասիրութեան ջրնաղ հանդիսից։

Երախտապարս եւ Անկաւեռն Որդիք

ԱՇԱԿԵՐՏԷ ԱՌԱՋԱՆՅ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴԻ ԴԱՍՈՒՅ

ՀԱՅԿԱՅԵԱՆ ՎԱՐՈՒՄԱՆՈՅ

Փարիզ, 1 Յուլիս, 1858.

Տ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԱՅՎԱԶՈՎՍԻԻ։ — Ժողովուրդ սր Զրան-
ջորը Պէյճիքայի Էնէքանտան քաղաքէն առնելով կալամէ
Ռուսիոյ զեղարուեստից ճամբարանին մէջ եղած նկարուց հան-
դիսացոյցը։ Ճշմարիտ ուրախութեամբ կարդացինք յիշեալ
թողածոյն մէջ նաեւ պայծառափալ եւ մեծապատիւ Տէր
Յովհաննէս Ավագովսքի հայկազուն երեսնէ ծովանկարին մե-
ծարելի անունն ալ. բնագրին խօսքը մէջ բերենք հոս. « Կուգեմ
յիշել, կըսէ, նաեւ Տ. Ավագովսքին, որ Փարիզու վերջին հան-
դիսարանին մէջ դրած իւր նկարներուն ընտիր արձեստիւք մեծ
պատուով ճանչցուած է ամենեւն. եւ հիմակ այս ըսած հան-
դիսացոյցիս մէջն ալ ներկայացուց իւր պայծառազուն հան-
ճարը։ Բաշած պատկերներուն մէջ նշանաւոր էին մէկ մը Խոյ-
մու մէջ Բոնեմիացոց (բոշայից) վրանսեղը. երկրորդ՝ փոքր
Ռուսաստանի մէջ ցրեմի արտ մը. երկուսն վրայ ալ մարդ նայե-
լին չէր կշտանար »։

(ԱՐԵՎԱՌՅԱՆ)

ՀԻՒՐՄԻՒՆ ԶԵԱՆ ԳԵՐ. ԳԷՈՐԳ ԱՐԲԵՊԻՄԿԱՊՈՍ. — Վենետ-
կոյ Մխիթարեան միարանութեան արբանայր զերապայծառ
Հիւրմիւգեան Գեորգ արքեպիսկոպոսին երրորդ կարգի Մէհի-
տիկ պատուանշան շնորհեցաւ։

(ՄԷՏՄՈՒԱՅԷ ՀԱՎԱՏԻՍ)

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻՍ. — Հին Աղուանից աշխարհին Ղարա-
պաղ գաւառին Շուշի անուն քաղաքին մօտ եղած Ամարասու
վանքին եկեղեցին այս օրերս նորոգուելով՝ հիմներ փորելու
ատեն սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի բոռանը սուրբ Գրիգորիս
Պանդակի հայրապետին մարմինը գտնուեցաւ ապրիլի 25ին։

Սուրբ Գրիգորիս հայրապետը սուրբ Լուսաւորչի որդւոյն
սուրբ Վրբանէս հայրապետին որդին եւ Աղուանից կարողի-
կոսն էր որ Փրկչական 542 թուին նահատակուեցաւ։

Այս մեծ եւ սրբազան գիւղին վրայօք հետեւեալ տեղեկու-
թիւնները կըրնն մեզ Շուշիէն ու Թիֆլիզէն։

Ամարասու վանքը ինիմանց նորոգելու ձեռք զարնուելով,
Շուշիի այժմեան վիճակաւոր Գերապատիւ Տ. Գեորգ արքե-
պիսկոպոսը իր կողմանէ փախանորդաբար հոն խրկած էր
արժանապատիւ Տ. Գեորգ վարդապետն Արամեան՝ վանքին
շինութեանը վերատեսչութիւն եւ զգուշաւոր նկողութիւն
ընելու եկեղեցւոյն հիմներ փորելու ատեն, որովհետեւ իզատ-
մութենէ եւ յաւանդութենէ զիտը սուրբ Գրիգորիսի մարմինն
այն եկեղեցւոյն մէջ բաղուած ըլլալը։ Արդարեւ եկեղեցւոյն
խորանի բնին առջեւ փորած ժամանակին զերեզման մը
կեղեկ միակտուր քարէ վրան օրոցաձեւ քարէ կափարիչով մը
օրուն վրայ հայերէն եւ ասորերէն գրուած էր մարմին արդոյն
Գրիգորիսի։ Կափարիչը վեր կառնեն կնային որ տապանին մէջ
հողէ գատ քան չկայ։ Երբոր եկեղեցւոյն քովի պատերը կփր-
ցուեն, հիւսիսային կողմի առաջանին պատին տակէն ուրիշ
զերեզման մըն ալ կեղեկ միւսին բոլորովին նման։ Անոր ալ
կափարիչը վեր վերցունելով՝ վերոյիշեալ Գեորգ վարդապետը
կտեսնէ որ սրբոյն մասունքը մէջն է, իսկոյն զոցն կուտայ,
զերեզմանին վրայ շուրջաւ մը ծածկելով երեքտեղաց կկնքէ,
եւ անմիջապէս մարդ կըրիկ սրբազան առաջնորդին իմաց
տալու։ Իսկոյն քաղաքին մէջ եղած բոլոր Հայոց եկեղեցիներ-
ուն զանգակները կզարնուին եւ բոլոր ժողովուրդը կիմանայ
սուրբ Գրիգորիսի զերեզմանն ու մարմինը գտնուիլը։

Ապրիլ 26ին օրը, սրբազան առաջնորդը քէ եւ տկար՝ մեծ
հանդեսով եւ 2,000 ժողովուրդ ուղեկցութեամբ վանքը կերբայ,
եւ հետեւեալ օրը հանդիսաւոր սուրբ Պատարագ մատուցանելով՝
սուրբ Հայրապետին մասունքին միայն զազարը զերեզմանէն
կհանէ եւ արծար տիսի (քեփսի) մը մէջ դնելով զերեզմանին
կափարիչին վրայ կըրէ, որ հոն գտնուող ջրմետանոց ժողովը-
ղեան մեծ բազմութիւնը երկիւղած փափաքով կհամբուրեն։

Հետեւեալ օրը ապրիլ 28ին նոյն սուրբ զազարը հանդիսի
կվերցրեն Շուշի կտանին եւ կարգաւ ամեն մէկ եկեղեցիներ-